

potokih. Veje so razraščene in se rade lomijo. Listje je malo zobčasto in ima srčaste stranske liste, Lub ima v sebi salicin. Iz korenin se da napraviti rudeča barva.

Potočna vrba (*salix helix* Linne') zraste kake tri metre visoko, ima gladke, sive veje in nasproti stoječe listje. Cvete v marci ali aprilu.

Kosmata vrba (*salix lanata*) je na Škotskem navaden grm, ki ima kosmate veje.

(Dalje sledi.)

Obrtnijske raznoterosti.

Železnica v Trst. Koristi naše države zahtevajo, da dobi Trst še eno železnico. Načrtov je več: čez Divačo-Loko, čez Predil, čez Ture, čez Karavanke. Minister Bilinski je rekel, da prva bi stala 16 milijonov gld., druga (čez Predil) 27 milijonov gld., tretja 26 milijonov gld., četrta 20 milijonov gld. Ena se bo prav gotovo gradila.

Pomivanje steklenic. Če v steklenici dolgo stoji voda, se večkrat naredi beli obročki, ki se ne dajo lahko odstraniti. Če se vanje vlije malo solitrove kisline in z njo poplakne dotična mesta, pa vse te kroge razstopi. Potem se steklenica dobro z vodo splakne.

Obleka se naredi nepremočljiva, ako se razstopi 125 gramov svinčenega sladkorja in ravno toliko galuna v gorki vodi. To se vlije v vedro z mlačno vodo in dobro zmeša. V tej tekočini se potem 24 ur namaka obleko in na to posuši, ne da bi se umila.

Kmetijstvo.

Danski kmet.

Kmetijski stan gotovo ni nikjer bolj izobražen kakor na Danskem, pa tudi nikjer kmetje niso tako premožni, kakor v tej severni državi. Danski kmetje so si pa največ sami pomagali. Danski kmet je najboljši vzgled, da s kak stan najbolje pomaga, ako se sam stvari dobro prime. Tuja pomoč toliko ne izda. Danska je poljedelska dežela. Dve tretjini prebivalstva živita na kmetih.

Do konca minolega stoletja so razmere na Danskem bile jako neugodne. Kmetje niso bili prosti in so morali do gotove starosti ostajati na posestvih grajščakov. Leta 1781. so se razmere za danskega kmeta nekoliko premenele, kajti dovolilo se mu je, da je smel v denarjih plačevati tlako in desetino. Sedaj so se začele snovati samostojne kmetije. Dočim pred sto leti na Danskem ni bilo samostojne kmetije, jih je sedaj že nad 70 tisoč. Posebno je snovanju samostojnih manjših kmetij to pripomoglo, da se je s posebnim zakonom prepovedalo grajščinam kupovati zemljišča, dočim je pa jim dovoljeno jih prodajati. Razkosavanje zemljišč je na Danskem dovoljeno do neke gotove mere in se pri tem mora gledati, da kmetija ohrani neko gotovo velikost. Država je tudi jako olajševala snovanje samostojnih kmetij. Najemnikom na državnih posestvih je z ugodnimi pogoji prepustila zemljo v last, katero so imeli v najemu. Tudi ima danska jako važen zakon glede najemovanja zemljišč. Po tem zakonu je vsak

posestnik prisiljen dajati zemljišča v najem, katerih sam ne obdeluje. Tako na Danskem graščaki ne morejo puščati svojih zemljišč neobdelanih, da bi se potem na njih s samim lovom zabavali, kakor se to večkrat primeri v Angliji. Danski veleposestnik pa ne more najemnika spoditi s posestva, kadar bi se mu zdelo, kajti zakon določa, da najem velja do smrti najemnika in njegove žene. Občna šolska dolžnost se je uvela na Danskem 1814. l.

Že v začetku petega desetletja tega stoletja so se danski kmetje močno udeleževali javnega življenja. Nastopali so kot govorniki na političnih in narodnih slavnostih. Posebno je pa duševno povzdignila danskega kmeta ljudska visoka šola, ki je posebna danska naprava. Prva taka šola se je osnovala 1843. leta in jih je sedaj že 66, potem je pa še 15 poljedelskih in sadjarskih šol. Kmetje so skoro sami začeli snovati te šole, le semtertja so jim pomagali omikanci. Poslednja leta dobivajo te šole znatne doneske iz državne blagajnice. Ljudske visoke šole lahko imenujejo nekako kmetska vseučilišča. Vsako leto se dovršita dva semestra (poletji). Po zimi je šola šest mesecev za mlade kmete, po letu pa štiri mesece za dekleta. Namen tem šolam je mladini dajati neko duševno izobrazbo, ne da bi se jim vzelo veselje do dela. To se popolnoma doseza. Slednje leto se povrne 10.000 mladih kmetov in deklet v vasi.

To duševno gibanje je imelo seveda vpliv na vse javno življenje. Polovica državnih poslancev je kmetskega stanu in to so moške, ki ne prikimujejo samo, temveč sodelujejo pri vseh delih postavodaje in se mnogi odlikujejo kot dobri govorniki in izvedenci v vseh državnih stvareh. Poslednjih 30 let so se po vseh vaseh osnovala razna izobraževalna društva, v katerih predavajo o raznih stvareh moški in ženske. Poleg tega je pa še več kmetijskih in političnih društev. Skoro v vsaki vasi so kmetje na svoje stroške sezidali društvene hiše, kakor so bili na svoje stroške osnovali gori omenjene učilnice. Te hiše imajo dvorane, v katere gre po 800 ljudij, in še nekaj drugih prostorov. Fantje in dekleta se uče tukaj telovadbe in plesa. V teh poslopih se shajajo mnogobrojni shodi, na katerih se razpravlja o raznih važnejših vprašanjih. Teh shodov in njih razprav se udeležujejo tudi ženske in so tudi večkrat v načelstvu raznih društev, zlasti v društvih zmernosti in za vzgojo mladine.

V vseh krajih dežele so kmetje, ki sodelujejo pri političnih in kmetijskih listih. Skoro v vseh vaseh so občinske knjižnice, ki posojujejo ljudem knjige. V političnih stvareh kaže danski kmet veliko samostojnost. To je skušalo Estrupovo ministerstvo, ki je imelo najhujše boje s kmetsko opozicijo. Drugod so kmetje navadno konservativni, na Danskem so pa napredni in demokratični. Danski kmet je pobožen, a vendar ne pusti duhovščini posebnega upliva na državljanske zadeve, v tacihi stvareh hoče odločevati sam po svoji volji in svojem razumu. Navadno so kmetje v opoziciji proti graščakom in uradniškemu stanu. Posebno gledajo na to, da se ti ljudje ne urivajo ob volitvah za kandidate na deželi. Na Danskem